KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z pieniądza, NBP i gospodarki otwartej

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **D**

4. (4 pkt) **1. F; 2. P; 3. P; 4. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–C, 2–D, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–A, 2–D, 3–C, 4–B** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Spadek kursu euro oznacza aprecjację (umocnienie) złotego. Producent mebli, który ustala cenę w euro, za każde 1 000 euro otrzymuje teraz 4 300 zł zamiast 4 600 zł, więc jego przychody w złotych maleją; jeśli chce utrzymać przychód w złotych, musi podnieść cenę w euro, co pogarsza jego konkurencyjność na rynku niemieckim. Importer elektroniki zyskuje, bo za towar wyceniony w euro płaci mniej złotych: partia za 10 000 euro kosztuje go 43 000 zł zamiast 46 000 zł, co obniża koszty i pozwala zwiększyć marżę lub obniżyć ceny.
Punktacja: 1 pkt za poprawne wskazanie skutku dla eksportera (aprecjacja złotego obniża jego przychody w złotych z tej samej ceny w euro lub zmusza do podniesienia ceny w euro, co osłabia konkurencyjność) wraz z wyjaśnieniem. 1 pkt za poprawne wskazanie skutku dla importera (ten sam towar w euro kosztuje mniej złotych, spadają koszty importu) wraz z wyjaśnieniem. Łącznie 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ponieważ kurs złotego względem funta może się zmienić w ciągu roku, koszt wyjazdu przeliczony na złote jest dziś niepewny — to ryzyko kursowe. Rodzina może je ograniczyć, kupując już teraz część potrzebnych funtów (np. w kantorze lub przez rachunek walutowy) po znanym dziś kursie, zamiast czekać z wymianą do dnia wyjazdu, kiedy kurs może być mniej korzystny.
Punktacja: 1 pkt za rozpoznanie ryzyka kursowego (koszt wyjazdu w złotych zależy od nieznanego dziś kursu funta za rok) + 1 pkt za zaproponowanie i uzasadnienie konkretnego sposobu zabezpieczenia (np. wcześniejszy zakup funtów lub założenie lokaty/konta walutowego w funtach już teraz, zamiast czekać z wymianą do dnia wyjazdu). Maks. 2 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: NBP jako „bank banków" prowadzi rachunki banków komercyjnych i przechowuje ich obowiązkowe rezerwy. W razie potrzeby może udzielać bankom komercyjnym kredytów, np. kredytu refinansowego, wspierając ich płynność finansową. Dzięki temu NBP wpływa na stabilność całego systemu bankowego i pełni funkcję pożyczkodawcy ostatniej instancji.
Punktacja: Wskazanie, że NBP prowadzi rachunki i przechowuje rezerwy banków komercyjnych – 1 pkt + wskazanie, że NBP może udzielać bankom komercyjnym kredytów, np. w sytuacji kryzysowej – 1 pkt + odniesienie do wpływu na stabilność systemu bankowego – 1 pkt. 3 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zerowa lub ujemna inflacja (deflacja) skłania konsumentów i firmy do odkładania zakupów i inwestycji w oczekiwaniu na jeszcze niższe ceny, co osłabia popyt i może pogłębiać spowolnienie gospodarcze. Niska, dodatnia inflacja pozostawia też bankowi centralnemu przestrzeń do obniżania stóp procentowych w okresie dekoniunktury, bez konieczności wprowadzania stóp ujemnych, które są trudne w praktyce i mogą zaburzać działanie sektora bankowego.
Punktacja: Kryterium 1 (1 pkt): wskazanie, że zerowa lub ujemna inflacja (deflacja) grozi odkładaniem zakupów i inwestycji przez konsumentów i firmy w oczekiwaniu na dalszy spadek cen, co ogranicza popyt i wzrost gospodarczy. Kryterium 2 (1 pkt): wskazanie, że niska dodatnia inflacja pozostawia bankowi centralnemu margines do obniżek stóp procentowych w razie spowolnienia, bez konieczności wprowadzania stóp ujemnych. Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **B**

4. (4 pkt) **1. P; 2. F; 3. F; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–A, 2–C, 3–D, 4–B** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–D, 2–B, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kupując lub sprzedając papiery wartościowe, bank centralny zmienia ilość pieniądza w bankach, a przez to jego cenę, czyli stopy procentowe na rynku. Jeśli chce utrzymać stopy na stałym poziomie, musi dostarczać tyle pieniądza, ile banki potrzebują — wtedy nie decyduje swobodnie o podaży. Jeśli zaś ustala podaż pieniądza, stopy będą się zmieniać. Realizacja jednego celu odbywa się kosztem drugiego.
Punktacja: 1 pkt — wskazanie, że oba cele realizuje się tym samym narzędziem (sprzedaż/kupno papierów zmienia jednocześnie ilość pieniądza i stopy). 1 pkt — wyjaśnienie, że zmiana podaży pieniądza zmienia cenę pieniądza (stopy), a stabilizacja stóp wymaga dopasowania podaży do popytu na pieniądz — realizacja jednego celu odbywa się kosztem drugiego.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rezerwa obowiązkowa to część depozytów, którą bank komercyjny musi utrzymywać na rachunku w NBP i której nie może pożyczyć klientom. Gdy NBP obniża stopę rezerwy, bank może przeznaczyć większą część zgromadzonych depozytów na kredyty. Więcej udzielonych kredytów oznacza większą kreację pieniądza bezgotówkowego, a więc wzrost podaży pieniądza w gospodarce; jest to działanie typowe dla ekspansywnej polityki pieniężnej.
Punktacja: 1 pkt za wyjaśnienie, czym jest rezerwa obowiązkowa i że jej obniżenie uwalnia bankom część środków z depozytów. 1 pkt za wskazanie skutku: banki mogą udzielić więcej kredytów, rośnie kreacja pieniądza i podaż pieniądza (polityka ekspansywna). Łącznie 2 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wysoka inflacja obniża siłę nabywczą wynagrodzeń, więc za tę samą pensję gospodarstwo domowe kupuje mniej, a jednocześnie realna wartość oszczędności trzymanych na nisko oprocentowanych kontach maleje. NBP może podnieść stopy procentowe: kredyty stają się droższe, gospodarstwa domowe i firmy ograniczają zakupy na kredyt, spada popyt w gospodarce, a wyższe oprocentowanie lokat zachęca do oszczędzania zamiast wydawania, co hamuje wzrost cen.
Punktacja: Po 1 pkt za każdy z dwóch skutków, np. spadek siły nabywczej dochodów i oszczędności, wzrost kosztów utrzymania, ujemna realna stopa procentowa na lokatach, trudność w planowaniu wydatków, wzrost rat kredytów po reakcji NBP. 1 pkt za wskazanie działania NBP (podniesienie stóp procentowych, sprzedaż bonów pieniężnych, podniesienie rezerwy obowiązkowej) wraz z wyjaśnieniem mechanizmu (droższy kredyt, mniejsza podaż pieniądza, niższy popyt, hamowanie wzrostu cen). Łącznie 3 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Osłabienie złotego oznacza, że za tę samą kwotę w euro trzeba zapłacić więcej złotych — importerzy płacący zagranicznym dostawcom w euro ponoszą wyższe koszty zakupu towarów i surowców, co podnosi ich ceny sprzedaży. Jednocześnie polscy eksporterzy, sprzedający towary za euro, po przewalutowaniu otrzymują więcej złotych niż wcześniej, a ich oferta staje się relatywnie tańsza i bardziej konkurencyjna dla zagranicznych nabywców.
Punktacja: 1 pkt za wyjaśnienie sytuacji importerów (droższe towary i surowce z zagranicy w przeliczeniu na złote) + 1 pkt za wyjaśnienie sytuacji eksporterów (ich towary stają się tańsze i bardziej konkurencyjne dla zagranicznych nabywców płacących w euro). Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/pieniadz-i-nbp**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.